

Basisschool gesloten, en nu?

Onderzoek naar beweegredenen van ouders bij het maken van een schoolkeuze voor hun kind(eren)

in de gemeente Borger-Odoorn

Faculteit Ruimtelijke wetenschappen

Sociale Geografie en Planologie

Bachelorthesis Dries-Jan Bal (s2017237)

Begeleider: Mevr. J.H.A. Vogelzang

9 Februari 2014

Samenvatting

Sinds 2010 zijn in de gemeente Borger-Odoorn, in het Noordoosten van de provincie Drenthe, zes basisscholen gesloten door gebrek aan leerlingen en/of levensvatbaarheid voor de komende jaren. Door de sluiting van basisscholen worden ouders genoodzaakt een nieuwe basisschool te kiezen voor hun kind(eren). De beweegredenen van ouders om een basisschoolkeuze te maken voor hun kind(eren) staan centraal in deze bachelorthesis. Het doel van dit onderzoek is er achter te komen wat de beweegredenen zijn van ouders om te kiezen voor een nieuwe basisschool voor hun kind(eren), en welke rol het sociaal, cultureel en economisch kapitaal hierbij speelt.

De onderzoeksmethode bestaat uit het houden van online- en (enkele) schriftelijke enquêtes onder de ouders van kinderen van wie de basisschool gesloten is in de gemeente Borger-Odoorn. De resultaten uit de enquêtes zijn met de één-factor variantie-analyse in SPSS geanalyseerd. Uit dit onderzoek komt naar voren dat ouders de schoolkeuze in eerste instantie baseren op basis van de volgende beweegredenen: de reputatie van school en het specifieke karakter van school. Echter, wanneer het op de uiteindelijke beslissing aankomt, blijken de beweegredenen afstand van huis tot school en binding met school juist sterker naar voren te komen. Daarnaast kan worden geconcludeerd dat ouders in de gemeente Borger-Odoorn op basis van verschil in sociaal en cultureel kapitaal, verschillende beweegredenen hebben voor schoolkeuze.

Inhoud

1 – Inleiding	4
1.1. Aanleiding.....	4
1.2. Probleemstelling.....	4
1.3. Achtergrondinformatie onderzoeksgebied	5
1.4. Opbouw bachelorthesis	6
2 - Theoretisch kader	7
2.1. Bewegredenen bij maken van schoolkeuze	7
2.2. Mate van kapitaal	8
2.2.1. <i>Sociaal kapitaal</i>	9
2.2.2. <i>Cultureel kapitaal</i>	9
2.2.3. <i>Economisch kapitaal</i>	10
2.3. Type kiezer	10
2.3.1. <i>‘Skilled’ kiezer</i>	10
2.3.2. <i>‘Semi-skilled’ kiezer</i>	11
2.3.3. <i>‘Disconnected’ kiezer</i>	11
3. Methodologie.....	13
4. Resultaten.....	15
4.1. Bewegredenen voor schoolkeuze onder ouders in de gemeente Borger-Odoorn.....	15
4.2. De rol van kapitaal bij bewegredenen voor schoolkeuze	17
4.2.1. <i>Één-factor variantie-analyse</i>	17
4.2.2. <i>Resultaten aan de hand van het type kiezer</i>	18
5. Conclusie.....	20
5.1. Aanbeveling.....	21
6. Literatuur	23
7. Bijlage	25
7.1 Oorspronkelijke SPSS-tabellen	25
7.2 Enquête	26
7.3 Peer-review lijst.....	32

1 – Inleiding

1.1. Aanleiding

Schoolsluitingen zijn in kleine dorpen gebeurtenissen die een grote impact hebben. De school vormt de kern van een dorp, waar ouders en kinderen elkaar ontmoeten. De (dreigende) sluiting van basisscholen is één van de eerste onderwerpen die ter sprake komt wanneer er sprake is van krimp en/of ontgroening in een gebied (Provincie Drenthe, 2012). In de gemeente Borger-Odoorn, een gemeente in het Noordoosten van Nederland, zijn sinds 2010 zes basisscholen zijn gesloten.

Één gevolg van de sluiting van basisscholen is dat ouders op zoek moeten naar een nieuwe basisschool voor hun kind(eren). Een actueel punt, waar tot op heden weinig onderzoek naar verricht is, zijn de beweegredenen voor schoolkeuze onder ouders als gevolg van de sluiting van basisscholen in een gebied. Aangezien in de gemeente Borger-Odoorn sinds 2010 zes basisscholen zijn gesloten, is deze gemeente uiterst geschikt als onderzoeksgebied voor deze bachelorthesis. Voorgaand onderzoek naar de beweegredenen van ouders bij het maken van een schoolkeuze is vooral gericht op de rol die de achtergrond van ouders speelt bij het maken van een schoolkeuze voor hun kind(eren) (Räty, 2013; Goldring et al., 2008; Andersson et al., 2012). De achtergrond van ouders, wat zich bijvoorbeeld uit in mate van kapitaal, zou van invloed zijn op het schoolkeuzegedrag (Denessen et al., 2005; Gewirtz et al., 1995). In dit onderzoek zullen zowel de beweegredenen voor schoolkeuze ,als de rol die kapitaal speelt bij schoolkeuze, centraal staan.

1.2. Probleemstelling

De hoofdvraag ziet er als volgt uit:

'Welke beweegredenen hebben ouders van kinderen van wie de basisschool gesloten is in de gemeente Borger-Odoorn om te kiezen voor een nieuwe basisschool, en welke rol speelt het sociaal, cultureel en economisch kapitaal van de betreffende ouders hierbij?'

Voor het beantwoorden van de hoofdvraag zal duidelijk moeten worden welke beweegredenen een belangrijke rol spelen bij het maken van een schoolkeuze onder ouders in de gemeente Borger-Odoorn. Wat er op dit punt te vinden is in literatuur en wat de resultaten uit het eigen onderzoek hierover zeggen zal een belangrijk deel van dit onderzoek vormen. Vervolgens wordt onderzocht in hoeverre het verschil in sociaal, cultureel en/of economisch kapitaal tussen ouders een rol speelt bij de beweegredenen voor schoolkeuze. De link tussen de beweegredenen voor schoolkeuze en de mate van kapitaal van ouders wordt uiteindelijk verklaard aan de hand van het type kiezer ('skilled', 'semi-skilled' en 'disconnected' kiezer).

Om antwoord te kunnen geven op de hoofdvraag zullen onderstaande deelvragen worden onderzocht:

- Welke beweegredenen van ouders bij het kiezen van een basisschool voor hun kind(eren) komen uit literatuur naar voren?
- Welke beweegredenen van ouders bij het maken van een schoolkeuze voor hun kind(eren) komen, gebaseerd op literatuur, in dit onderzoek naar voren?
- In hoeverre zijn de beweegredenen van ouders bij het maken van een schoolkeuze voor hun kind(eren) te relateren aan de mate van sociaal, cultureel en economisch kapitaal van de ouders?

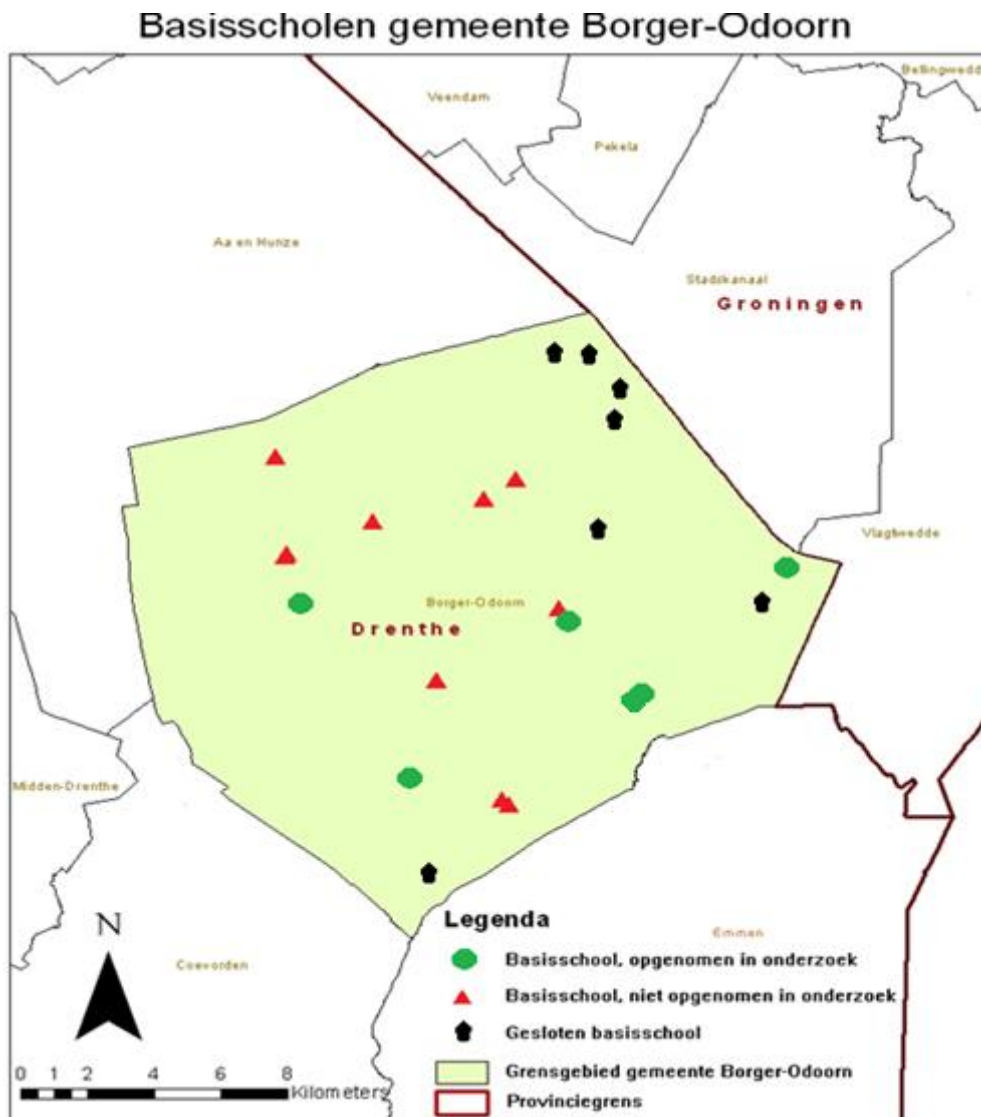
De informatie uit eigen onderzoek zal worden verkregen via enquêtes. Vervolgens zal met een statistische analyse worden onderzocht welke beweegredenen voor schoolkeuze naar voren komen onder ouders in de gemeente Borger-Odoorn en in hoeverre die beweegredenen te relateren zijn aan de mate van kapitaal van de ouders.

1.3. Achtergrondinformatie onderzoeksgebied

De gemeente Borger-Odoorn is een gemeente in de provincie Drenthe, in het Noordoosten van Nederland, waar door de demografische krimp verschillende basisscholen zijn gesloten (Provincie Drenthe, 2012). De gemeente kan worden gezien als anticipeer-regio. Dit houdt in dat er de komende jaren sprake zal zijn van bevolkingsafname, waarbij ook het aantal kinderen in de leeftijd van vier tot twaalf jaar zal afnemen (Van Wissen & Haartsen, 2012). Dit zal onder andere gevolgen hebben voor het aantal leerlingen op basisscholen en het aantal basisscholen in de gemeente.

Sinds het jaar 2010 zijn in de gemeente Borger-Odoorn zes basisscholen gesloten door gebrek aan leerlingen en/of levensvatbaarheid voor de komende jaren. Voor de sluiting en fusies tussen basisscholen telde de gemeente Borger-Odoorn nog tweeëntwintig basisscholen. In 2010 zijn OBS School 24 en OBS de Parklaan in Nieuw Buinen gefuseerd tot OBS de Poolster. In 2011 sloten OBS Oost uit Valthermond en OBS de Kruiplank uit Drouwenermond de deuren en is basisschool OBS de Mondenhoek in Eerste Exloërmond gefuseerd met OBS de Westhoek in Tweede Exloërmond. Hierbij is de naam OBS de Westhoek hetzelfde gebleven en staat deze school nog steeds op dezelfde locatie. Dit geldt ook voor de fusie tussen OBS de Weiart in Odoorn en OBS 't Schienvat in Klijndijk. Sinds het nieuwe schooljaar van 2013 is OBS 't Schienvat gesloten en gefuseerd met OBS de Weiart. Hierbij is de naam en locatie van OBS de Weiart ongewijzigd gebleven.

Een overzicht van de gesloten basisscholen en basisscholen die wel of niet zijn opgenomen in dit onderzoek is weergegeven in figuur 1.

Figuur 1: Basisscholen gemeente Borger-Odoorn

1.4. Opbouw bachelorthesis

In hoofdstuk 2 van deze bachelorthesis zal het theoretisch kader worden besproken. Hierbij worden op basis van wetenschappelijke literatuur relevante theorieën voor dit onderzoek toegelicht. Hoofdstuk 3, de methodologie, zal gaan over de gekozen onderzoeksmethode en hoe deze in verband staat met dit onderzoek. Daarnaast zal worden toegelicht op welke manier de data zijn verzameld. In hoofdstuk 4 van dit onderzoek zullen de resultaten centraal staan. Op basis van het eigen onderzoek in combinatie met relevante wetenschappelijke literatuur zullen de bevindingen worden gepresenteerd. Tot slot zullen de belangrijkste bevindingen in hoofdstuk 5, de conclusie, worden herhaald. Hierbij zal een aanbeveling voor verder onderzoek worden gedaan.

2 - Theoretisch kader

2.1. Beweegredenen bij maken van schoolkeuze

De centrale vraag die in dit onderzoek wordt gesteld is welke beweegredenen en belangrijke rol spelen in de keuze voor een nieuwe basisschool, na de sluiting van de voorgaande basisschool. Op dit punt komt het begrip binding, of *'sense of place'* naar voren. *'Sense of place refers to an individual's connection with a place (location, building, landscape, city, etc) and to their experiences of that place'* (Vanclay, 2008). Ouders zullen een bepaalde binding hebben met een basisschool. Een basisschool kan bijvoorbeeld in een wijk liggen waar ouders goede contacten hebben of goede herinneringen aan hebben. Theobald (2005) geeft aan dat ouders niet snel geneigd zijn hun kind(eren) naar een school buiten de lokale gemeenschap te sturen, ondanks dat de school buiten de lokale gemeenschap wellicht kwalitatief beter is. De keuze voor een basisschool in de buurt voelt als een soort verplichting, om de lokale gemeenschap te steunen (Walker & Clark, 2010). De sluiting van een basisschool zorgt er wellicht voor dat de binding weg valt en ouders geen andere keuze hebben dan een basisschool kiezen in een omgeving waar ze geen binding mee hebben. En wanneer die binding verdwenen is, waar wordt de keuze voor een nieuwe basisschool dan op gebaseerd?

In literatuur is veelvuldig onderzoek gedaan naar het schoolkeuzegedrag van ouders. Afstand speelt volgens Nakata (2004) een grote rol voor ouders bij het kiezen van een basisschool (Nakata, 2004). De afstand van huis tot school is namelijk van invloed op de overweging of een bepaalde basisschool al dan niet als potentiële schoollocatie voor het kind kan worden gezien (Bell, 2007). Denessen et al. (2005) noemt daarentegen dat kwaliteit juist als belangrijkste beweegreden voor schoolkeuze kan worden gezien. Over het algemeen worden basisscholen in een wijdere omgeving overwogen als mogelijke schoollocatie voor het kind, waarbij schoolkeuze wordt gebaseerd op kwaliteit (Walker & Clark, 2010). Herwijer & Vogels (2004) zijn het in eerste instantie eens met de bevindingen dat kwaliteit van een school belangrijk is bij schoolkeuze, maar omdat kwaliteit moeilijk te meten is onder ouders, komen ze hier toch weer op terug. Wanneer het op de uiteindelijke beslissing aankomt blijken afstand en 'de goede sfeer' doorslaggevende beweegredenen te zijn bij het maken van een schoolkeuze (Herwijer & Vogels, 2004). Kosunen (2013) bevestigt dit en geeft aan dat ouders snel tevreden zijn met het onderwijs in de lokale gemeenschap, en niet altijd op zoek zijn naar kwalitatief het beste.

Ook het sociale aspect van schoolkeuze speelt een belangrijke rol. Schoolkeuze zou draaien om sociale netwerken waarbij schoolbezoek en gesprekken met docenten en andere ouders aanleiding vormen om wel of niet te kiezen voor een bepaalde school (Bosetti, 2007). Wellicht kies je als ouders

eerder voor een nieuwe school wanneer je andere mensen op de school kent. En in het geval van een sluiting van een basisschool, kiezen ouders er wellicht gezamenlijk voor om naar een nieuwe basisschool te gaan. Schoolkeuze zou in belangrijke mate afhangen van beslissingen van andere ouders. Zo geeft Nakata (2004) aan dat aanbevelingen van andere ouders bij het maken van een schoolkeuze een belangrijke reden is om je kind(eren) al dan niet naar een bepaalde school te sturen. Hierbij gaat het om de reputatie van de basisschool. Tot slot wordt de geloofsgrondslag meerdere malen genoemd als beweegredenen voor schoolkeuze, terwijl geloof juist aan belang zou hebben ingeboet bij het maken van een schoolkeuze (Herwijer & Vogels, 2004).

In grote lijnen komen vijf beweegredenen voor schoolkeuze herhaaldelijk terug in literatuur (Bell, 2007; Bosetti, 2007; Denessen et al., 2005; Herwijer & Vogels, 2004; Kosunen, 2013; Nakata, 2004; Walker & Clark, 2010). Deze beweegredenen (zie tabel 1) zullen als basis dienen voor dit onderzoek. De vraag is welke van deze beweegredenen onder ouders in de gemeente Borger-Odoorn een belangrijke rol spelen bij het maken van een schoolkeuze, na de sluiting van de voorgaande basisschool.

Beweegredenen	Toelichting
Afstand huis tot school	-
Reputatie school	Kwaliteit van onderwijs en/of informatie en verhalen over de betreffende school.
Specifieke karakter school	Schoolgrootte, sfeer op school, manier van onderwijs.
Binding met school	Contacten op de betreffende school (met andere ouders en/of docenten) ' <i>sense of place</i> '.
Geloof op school	-

Tabel 1: Overzicht beweegredenen voor schoolkeuze.

2.2. Mate van kapitaal

Om in dit onderzoek wat te kunnen zeggen over de mate van kapitaal onder ouders, zal eerst duidelijk moeten worden wat het inhoudt. Uit onderzoek (Anheier et al., 1995; Vryonides, 2007; Goldring & Phillips, 2008) blijkt dat de vormen van kapitaal op heel verschillende manieren kunnen worden toegepast en geïnterpreteerd. Er bestaan dus ook veel verschillende definities. Om zo dicht mogelijk bij de context van dit onderzoek te blijven is gekozen voor definities die worden gebruikt in vergelijkbaar onderzoek (Coleman, 1988, in Goldring & Phillips, 2008; De Graaf et al., 2000; Vryonides, 2007; Sullivan, 2001; Anheier et al., 1995). Vervolgens wordt de mogelijke invloed van dit kapitaal bij het maken van een schoolkeuze beschreven. Gewirtz et al. (1995) en Denessen et al.

(2005) geven namelijk aan dat op basis van verschil in kapitaal tussen ouders, verschillende beweegredenen voor schoolkeuze naar voren komen.

2.2.1. Sociaal kapitaal

Sociaal kapitaal wordt door Coleman (1988, in Goldring & Phillips, 2008) gedefinieerd als het vermogen om toegang te krijgen tot hulpbronnen door connecties tussen individuen en groepen in sociale netwerken en structuren. Anheier et al. (1995) stellen daarop dat sociaal kapitaal kan worden gezien als de opsomming van beschikbare en potentiële hulpbronnen die kunnen worden gecreëerd door het deelnemen aan sociale relaties en netwerken. Bij beide definities draait sociaal kapitaal om het verwerven van hulpbronnen door het vermogen om als individu of groep sociale relaties en netwerken te creëren. In dit onderzoek betekent dit dat ouders met meer connecties en sociale contacten beter in staat zijn informatie tot zich te nemen om een zo bewust mogelijke schoolkeuze te maken. De definitie van Coleman (1988, in Goldring & Phillips, 2008) wordt gebruikt in onderzoek dat vergelijkbaar is met dit onderzoek, gericht op de schoolkeuze van ouders. Daarom zal deze definitie van sociaal kapitaal worden gebruikt in dit onderzoek.

Een hoge mate van sociaal kapitaal onder ouders zorgt voor de mogelijkheid om contacten in te zetten bij het kiezen van een basisschool (Goldring & Phillip, 2008). Bell (2007) stelt dat het aantal scholen dat ouders overwegen voor hun kind(eren) afhankelijk is van de mate van sociaal kapitaal. Zo zijn er voor ouders bepaalde geografische grenzen waarbuiten mogelijke schoollocaties niet eens worden overwogen. Dit zou kunnen betekenen dat wanneer ouders meer sociaal kapitaal bezitten, ze eerder geneigd zijn om basisscholen die verder weg staan ook te overwegen bij het maken van een schoolkeuze. Hierbij wordt een afweging in schoolkeuze gemaakt op basis van kwaliteit, en niet zozeer op basis van afstand van huis tot school.

2.2.2. Cultureel kapitaal

Wat cultureel kapitaal precies inhoudt, daar is niet iedereen het over eens (De Graaf et al., 2000). Het concept is dan ook ingevuld op verschillende manieren (Vryonides, 2007). Aspecten die in vergelijkbaar onderzoek meerdere malen naar voren komen zijn niveau van onderwijs van ouders, beaux-arts participatie (bezoek galerieën, concerten, voorstellingen en/of theater) en lezen (De Graaf et al., 2000; Vryonides, 2007; Sullivan, 2001). Vooral niveau van onderwijs van ouders zou een belangrijke graadmeter zijn om de mate van cultureel kapitaal te bepalen (Marxists, 2013; Anheier et al., 1995). Vryonides (2007) geeft aan dat hoe hoger het niveau van onderwijs is, des te meer cultureel kapitaal aanwezig is. Hierbij zou een hoger niveau van onderwijs onder ouders er voor zorgen dat actiever wordt gezocht naar de juiste school voor het kind, waarbij meerdere scholen worden overwogen als mogelijke schoollocatie voor het kind (Bosetti, 2007).

2.2.3. Economisch kapitaal

Anheier et al. (1995) en Marxists (2013) stellen dat economisch kapitaal kan worden gezien als direct inkomen, andere financiële hulpbronnen en bezittingen. In relatie tot de beweegredenen voor schoolkeuze zou een hogere mate van economisch kapitaal kunnen betekenen dat ouders met meer financiële mogelijkheden basisscholen op grotere afstand ook overwegen als mogelijke schoollocatie voor het kind (Gewirtz et al. 1995). Ouders met minder financiële mogelijkheden kunnen zich dit wellicht minder veroorloven. Uit het onderzoek van Bosetti (2007) blijkt daarnaast dat ouders die actief zoeken naar juiste school voor hun kind(eren) een beter inkomen hebben en dat er een kleinere kans is dat ze werkloos zijn dan ouders die minder actief zoeken.

2.3. Type kiezer

Het schoolkeuzegedrag van ouders is afhankelijk van de achtergrond van ouders, wat zich uit in mate van sociaal, cultureel en economisch kapitaal (Denessen et al., 2005; Walker & Clark, 2010; Herwijer en Vogels, 2004). Net als in dit onderzoek beschrijft Gewirtz et al. (1995), op basis van verschil in kapitaal tussen ouders, de manier om tot een schoolkeuze te komen. Hierbij maakt Gewirtz et al. (1995) gebruik van de driedeling 'skilled', 'semi-skilled' en 'disconnected' schoolkiezers. Bij het beschrijven van deze type kiezers wordt de link tussen de beweegredenen voor schoolkeuze en de mate van kapitaal van ouders duidelijk.

2.3.1. 'Skilled' kiezer

'Skilled' kiezers hechten een grote waarde aan het maken van een schoolkeuze. Hierin zit een belangrijk verschil tussen de type kiezers. De term 'skilled' staat voor de vaardigheid van de betreffende ouders om verschillende basisscholen met elkaar te vergelijken, waarbij wordt afgewogen wat de juiste school voor het kind is. 'Skilled' kiezers zouden dan ook het nodige sociale en culturele kapitaal bezitten om een schoolkeuze voor een kind zorgvuldig af te wegen. Ze zijn op de hoogte van het schoolsysteem, de organisatie daarvan en ze zijn in staat verschillende vormen van informatie tot zich te nemen om uiteindelijk een zo bewust mogelijke schoolkeuze voor hun kind(eren) te maken (Gewirtz et al., 1995). Hierbij beschikken de betreffende ouders over de financiële mogelijkheden om basisscholen op grotere afstand ook te overwegen als mogelijke schoollocatie voor het kind

'Skilled' kiezers zijn op de hoogte van de sterke en zwakke punten van een school. Hierdoor is het overwegen welke school de juiste is, een ingewikkeld proces. Ouders die vallen onder 'skilled' kiezers kijken naar aspecten van scholen die specifiek passen bij de behoeftes van het kind. Dit kan in dit onderzoek worden vergeleken met het specifieke karakter van school als beweegreden. Hierbij speelt het punt '*child-matching*' een belangrijke rol. Dit houdt in dat ouders een school kiezen die

past bij de interesses, aspiraties en persoonlijkheid van het kind. Er wordt gekeken naar schoolgrootte, academische oriëntatie (denken aan de toekomst) en sociale mix op de betreffende school.

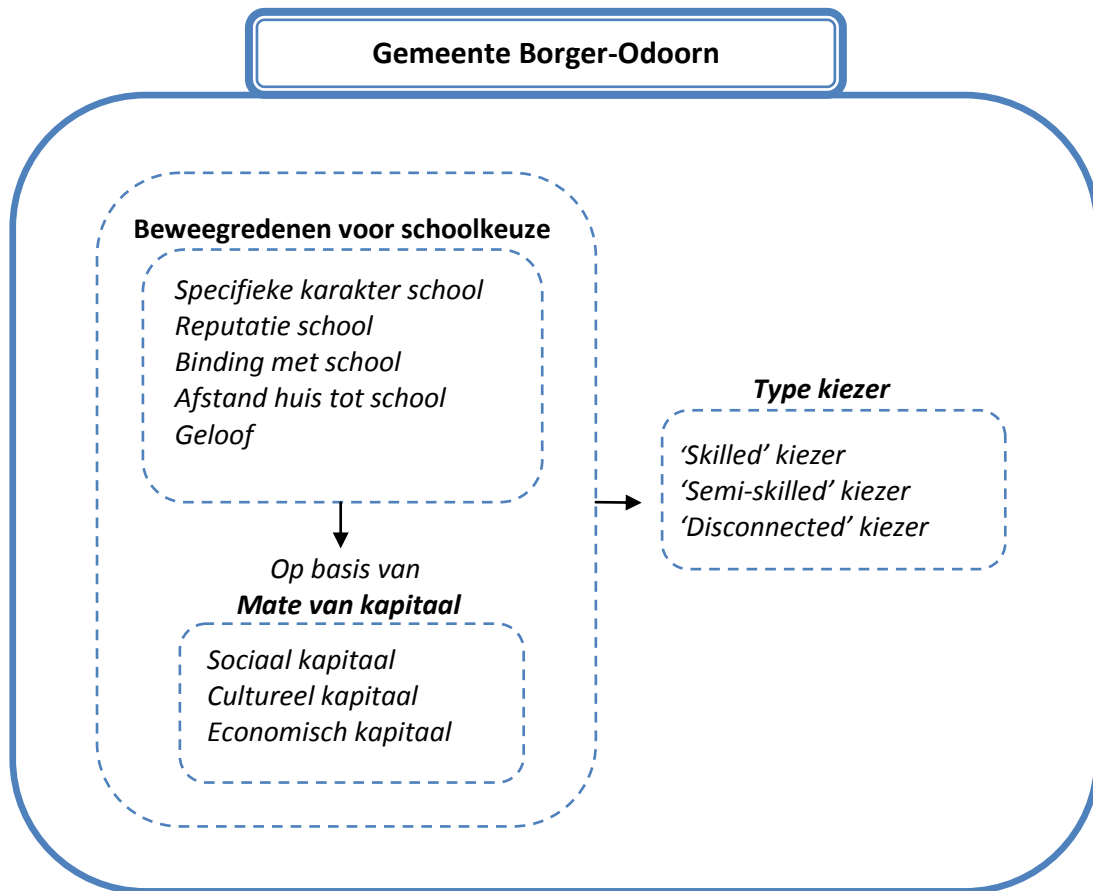
2.3.2. 'Semi-skilled' kiezer

De 'semi-skilled' kiezers gaan in tegenstelling tot 'skilled' kiezers sneller af op reacties en percepties van andere ouders bij het maken van een schoolkeuze. Dit komt doordat 'semi-skilled' kiezers in vergelijking met 'skilled' kiezers minder op de hoogte zijn van de sterktes en zwaktes van een school. De ouders weten in principe wat belangrijk is voor hun kind(eren) bij het maken van een schoolkeuze, maar vinden het moeilijk om onafhankelijk te handelen. 'Semi-skilled' kiezers gaan bij schoolkeuze eerder af op reputatie van een school, wat zich uit in schoolresultaten en aanbevelingen van andere ouders (Gewirtz et al., 1995). 'Skilled' kiezers vinden daarentegen dat schoolresultaten niets zeggen over kwaliteit van een school of dat een school past bij de specifieke behoeftes van het kind (Gewirtz et al., 1995).

2.3.3. 'Disconnected' kiezer

Bij 'disconnected' kiezers worden weinig pogingen gedaan om verschillende scholen af te wegen en informatie te verkrijgen over bepaalde scholen. Het is niet dat 'disconnected' kiezers geen zorgen hebben over de juiste schoolkeuze of geen inzicht hebben in het onderwijssysteem. 'Disconnected' kiezers zien het afwegen van verschillende scholen gewoon niet als noodzakelijk punt. 'Disconnected' kiezers kiezen een school voornamelijk op basis van afstand van huis tot school. Daarnaast is het belangrijk dat de school staat op een plek die deel uit maakt van de lokale gemeenschap. Aspecten als faciliteiten, afstand, veiligheid en gemak spelen hierbij een belangrijke rol (Gewirtz et al., 1995). Een gebrek aan informatie over kenmerken van een school, kan ertoe leiden dat ouders uiteindelijk afgaan op minder belangrijke, maar beter waarneembare kenmerken (Herwijer & Vogels, 2004). Vandaar ook de term 'disconnected', deze kiezers hebben minder toegang tot informatie over scholen om een juiste afweging te maken, in tegenstelling tot bijvoorbeeld 'skilled' kiezers.

2.4. Conceptueel model

Figuur 2: Conceptueel model.

Toelichting bij figuur 2:

Op basis van literatuur komen in grote lijnen vijf beweegredenen voor schoolkeuze naar voren (Bell, 2007; Bosetti, 2007; Denessen et al., 2005; Herwijer & Vogels, 2004; Kosunen, 2013; Nakata, 2004; Walker & Clark, 2010). In eerste instantie zal worden onderzocht welke van deze beweegredenen voor ouders in de gemeente Borger-Odoorn een belangrijke rol spelen. Vervolgens zal worden onderzocht in hoeverre het verschil in sociaal, cultureel en/of economisch kapitaal tussen ouders van invloed is op de beweegredenen voor schoolkeuze. De link tussen de beweegredenen voor schoolkeuze en de mate van kapitaal zal uiteindelijk verklaard worden aan de hand van het type schoolkiezer ('skilled', 'semi-skilled' en 'disconnected')

3. Methodologie

De manier van dataverzameling die voor dit onderzoek is gebruikt, bestaat uit het houden van digitale- (en enkele schriftelijke) enquêtes onder de ouders van kinderen van wie de basisschool gesloten is in de gemeente Borger-Odoorn. Het gemak van het opstellen van een online enquête en de steeds groeiende toegankelijkheid tot internet (Evans & Mathur, 2005), waren redenen om te kiezen voor enquêtes als manier van dataverzameling. Uiteindelijk hebben 26 van de mogelijke 46 respondenten de enquête ingevuld. Het houden van interviews zou met dit mogelijke aantal respondenten te veel tijd in beslag nemen, ondanks dat het wellicht beter was geweest. Een nadeel aan het houden van online enquêtes is namelijk dat het onpersoonlijk is. Vragen kunnen verkeerd worden geïnterpreteerd of de enquêtes worden niet correct ingevuld. Daarnaast zou de lage respons een probleem zijn (Evans & Mathur, 2005). Daar was in dit onderzoek geen sprake van door een uiteindelijke respons van 56,5 procent. Een verklaring hiervoor zou kunnen zijn dat de benadering tot de respondenten via een betrouwbare weg is gegaan, namelijk via de directeuren van de basisscholen.

In eerste instantie is contact opgenomen met alle basisscholen in de gemeente met de vraag of ze door de sluiting van andere basisscholen in de gemeente nieuwe leerlingen aangemeld hebben gekregen. Van de tweeëntwintig basisscholen in de gemeente gaven zes scholen aan dat dit het geval was. Na een inleidend gesprek met de directeur van de betreffende basisscholen is, met goedkeuring, contact gezocht met de respondenten (ouders). Dit is gedaan via de mail, waarbij de respondenten de enquête online konden invullen. Door de respondenten via de directeur te benaderen werd de privacy van de respondenten niet geschonden. Daarnaast is vertrouwelijk omgegaan met de gegevens.

Nadat de enquêtes binnen waren zijn deze met behulp van het statistische programma SPSS op de volgende manier geanalyseerd. De respondenten (ouders) hadden de keuze om in de enquête aan te geven op schaalniveau van één tot en met vijf welke rol de vijf beweegredenen hebben gespeeld bij het maken van een schoolkeuze. Vervolgens is het gemiddelde, per beweegreden, van alle respondenten (ouders) bepaald. De beweegreden met het laagste gemiddelde komt vervolgens als belangrijkste beweegreden naar voren. Dus een beweegreden met een gemiddelde dat neigt naar één, geeft aan dat de beweegreden een grote rol speelt. Een beweegreden met een gemiddelde dat neigt naar vijf, geeft aan dat het een kleine rol speelt.

Vervolgens zijn in de enquêtes vragen opgenomen die bepalen welke mate van kapitaal (sociaal, cultureel en/of economisch) ouders tot hun beschikking hebben. Om sociaal kapitaal te meten is afgegaan op een onderzoek van Onyx & Bullen (2000). In dit onderzoek worden acht belangrijke criteria om sociaal kapitaal te meten beschreven. Dit zijn participatie in de lokale gemeenschap, activiteit in de lokale gemeenschap, gevoel van veiligheid en vertrouwen, tolerantie, waarde van leven en sociale contacten met achtereenvolgens buurtgenoten, familie, vrienden en collega's (Onyx & Bullen, 2000). Deze acht factoren zijn in vragen omgezet en in de enquête verwerkt om de mate van sociaal kapitaal te kunnen meten (zie bijlage 7.2 voor enquête). Bij het cultureel kapitaal is zoals besproken in paragraaf 2.2.2. afgegaan op het niveau van onderwijs, beaux-arts participatie en lezen. Het economisch kapitaal is bepaald door in de enquête te vragen naar het niveau van inkomen en beroep zoals besproken in paragraaf 2.2.3.

De mate van kapitaal is uiteindelijk bepaald door voor alle vragen, per respondent, de getallen bij elkaar op te tellen. Bij het meten van sociaal kapitaal is bijvoorbeeld afgegaan op het wel of niet doen van vrijwilligerswerk. Hierbij konden de respondenten aangeven of wel (1) of niet (0) werd gedaan aan vrijwilligerswerk. Dit is voor alle vragen gedaan, waardoor per respondent een bepaalde score in mate van sociaal, cultureel en economisch kapitaal zichtbaar wordt.

De respondenten hadden in de enquête, naast het aangeven hoe belangrijk de vijf beweegredenen waren, ook de mogelijkheid om kort samen te vatten waar de uiteindelijke schoolkeuze om draaide. Op die manier komt per respondent en bepaalde beweegredenen voor schoolkeuze naar voren. Deze beweegredenen is vervolgens met een statistische toets (één-factor variantie-analyse) gerelateerd aan de score van kapitaal onder ouders. Op die manier wordt duidelijk of de mate van sociaal, cultureel en economisch kapitaal tussen ouders van invloed is op de beweegredenen voor schoolkeuze.

4. Resultaten

4.1. Beweegredenen voor schoolkeuze onder ouders in de gemeente Borger-Odoorn

In dit onderzoek zijn vijf beweegredenen meegenomen die op basis van de literatuur een belangrijke rol spelen bij het maken van een schoolkeuze. Dit zijn de afstand van huis tot school, de reputatie van school, het specifieke karakter van de school, de binding met de school en het geloof op de betreffende school. De respondenten (ouders) hadden de mogelijkheid om in de enquête aan te geven welke beweegredenen ze belangrijk vonden bij het maken van een schoolkeuze.

Van de beweegredenen die uit literatuur naar voren komen is in onderstaande tabel te zien welke beweegredenen voor ouders in de gemeente Borger-Odoorn een belangrijke rol hebben gespeeld bij het maken van een schoolkeuze. Hoe lager het gemiddelde, hoe belangrijker de beweegredenen is.

Beweegredenen	N (aantal respondenten)	Gemiddelde
Afstand huis tot school	26	3,08
Reputatie school	26	2,31
Specifieke karakter school	26	2,77
Binding met school	26	3,12
Geloof op school	26	3,46

Tabel 2: *Overzicht van rol die beweegredenen spelen voor ouders bij het maken van een schoolkeuze (zie tabel 1 in bijlage).*

Op basis van de vragen 3 tot en met 7 in de enquête (zie bijlage 7.2.) kan de reputatie van school (gemiddelde = 2,31) als belangrijkste beweegredenen voor schoolkeuze worden gezien. Daarnaast speelt het specifieke karakter van de school een belangrijke rol voor schoolkeuze (gemiddelde = 2,77). Opvallend is, in tegenstelling tot wat Herwijer & Vogels (2004) noemen, dat afstand van huis tot school en binding met school een kleinere rol spelen (gemiddelde van 3,08 en 3,12). Een logische verklaring zou kunnen zijn dat de 'sense of place', of binding, die ouders voelden met de gesloten basisschool, niet opgaat met de basisschool waar de kinderen vervolgens zijn aangemeld. Doordat de binding met een school verdwenen is kiezen ouders wellicht alleen nog voor de kwalitatief beste school in de omgeving, waarbij afstand niet zozeer een rol speelt.

In de enquête hadden de respondenten (ouders), naast het aangeven hoe belangrijk de vijf beweegredenen waren bij het maken van een schoolkeuze (zie vragen 3 tot en met 7 in enquête in bijlage 7.2.), ook de mogelijkheid om kort samen te vatten waar de uiteindelijke schoolkeuze

specifiek om draaide (zie vraag 8 in de enquête in bijlage 7.2.). Hieronder worden de reacties van enkele geënquêteerden op deze vraag weergegeven:

“de sfeer en de normen en waarden voor elkaar en met elkaar en respect voor elkaar.”

De binding speelt voor deze respondent dus een belangrijke rol. Een andere geënquêteerde gaf het volgende aan:

“Basisschool de Mondenhoek ging fuseren met de Westhoek, en derhalve was het een logische stap om mijn kind ook naar deze school te laten gaan, daar het merendeel van de kinderen hier ook heen ging.”

De binding met de kinderen van de gesloten basisschool zorgt er dus voor dat ouders in hun schoolkeuze meegaan met de fusie. Een andere respondent geeft aan dat de keuze voor een nieuwe school gemaakt is op basis van afstand en binding:

“ Wij hebben voor deze school gekozen, omdat onze kinderen door hun sport al veel kinderen kenden op deze school. Ook het feit dat de school redelijk dichtbij is is voor ons van belang. Kinderen kunnen gewoon op de fiets naar school. Ook houd je de kinderen zo het meest betrokken bij hun leefomgeving.”

Een laatste voorbeeld van een reactie van een respondent op de vraag waar schoolkeuze voor het kind op gebaseerd is, geeft aan dat reputatie en het specifieke karakter van een school (kleinschaligheid) belangrijk zijn.

“ Voornamelijk om de goede reputatie en kleinschaligheid van de school.”

Wat opvallend is uit de reacties, op de vraag waar de respondenten samen konden vatten waar schoolkeuze uiteindelijk op gebaseerd is, is dat afstand tot school en binding met school sterker naar voren komen dan uit tabel 2 duidelijk wordt. Dit wordt bevestigd in tabel 3, waarbij de voorkeuren in beweegredenen per respondent worden weergegeven op basis van vraag 8 in de enquête (zie bijlage 7.2.). Hierbij is te zien dat de beweegredenen afstand van huis tot school en binding met school meer worden genoemd dan de overige beweegredenen.

Beweegredenen	Aantal keren genoemd (door respondenten)
Afstand huis tot school	7
Specifieke karakter school	4
Reputatie school	5
Binding met school	8
Geloof op school	2
Totaal	26

Tabel 3: *Overzicht voorkeur beweegredenen per respondent.*

Deze bevindingen bevestigen het onderzoek van Herwijer & Vogels (2004), waarbij wordt gesteld dat ouders in eerste instantie schoolkeuze baseren op kwaliteit van de school, maar als het op de uiteindelijke beslissing aankomt blijken afstand en binding toch doorslaggevende beweegredenen te zijn. Kwaliteit van basisscholen blijkt namelijk moeilijk te meten onder ouders (Herwijer & Vogels, 2004). Een andere mogelijke verklaring is dat de respondenten (ouders) in eerste instantie in de enquêtes een wenselijke reacties geven met het kiezen van de reputatie van school en het specifieke karakter van school als belangrijkste beweegredenen. Kwalitatief goed onderwijs is belangrijk voor je kind(eren), maar wanneer het op de beslissing voor schoolkeuze aankomt blijken afstand en binding met school doorslaggevend.

4.2. De rol van kapitaal bij beweegredenen voor schoolkeuze

Om de mate van economisch kapitaal onder de respondenten (ouders) te meten, is in de enquête gevraagd naar inkomen en beroep. Uit de resultaten van de enquêtes is gebleken dat de respondenten dit liever niet invullen. De mate van economisch kapitaal is daarom niet te achterhalen onder de respondenten. Dit betekent dat alleen het sociaal en cultureel kapitaal van ouders worden meegenomen in dit onderzoek.

4.2.1. Één-factor variantie-analyse

Met de één-factor variantie-analyse is onderzocht in hoeverre er een relatie bestaat tussen de beweegredenen van de respondenten (ouders) bij het maken van een schoolkeuze, en de mate van sociaal en cultureel kapitaal onder de respondenten (ouders). Hierdoor wordt onderzocht of op basis van verschil in mate van kapitaal kan worden bevestigd of ouders verschillende beweegredenen voor schoolkeuze hebben.

Vooraf is met een betrouwbaarheidsanalyse en het testen van de normaalverdeling vastgesteld dat aan de voorwaarden voor het uitvoeren van de één-factor variantie-analyse is voldaan. Daarnaast was er sprake van een ratiovariabele (mate van kapitaal) en een ordinale variabele (beweegredenen).

Uit de resultaten van de enquête werd duidelijk dat het geloof een beperkte rol speelt voor schoolkeuze onder ouders (zie tabel 2). Daardoor is er voor gekozen de beweegreden geloof niet mee te nemen in de één-factor variantie-analyse. Daarnaast bleek uit de antwoorden in de enquête dat afstand van huis tot school en binding met school vaak samen als beweegreden voor schoolkeuze naar voren komen. Daarom zijn de categorieën binding met school en afstand van huis tot school samen genomen tot één categorie, afstand en binding. De reputatie van school en het specifieke karakter van school zijn de andere twee categorieën. Op die manier worden drie categorieën gebruikt, wat ten goede komt aan de betrouwbaarheid van de één-factor variantie-analyse (Norušis, 2010). Het resultaat van de statistische toets staat in onderstaande figuur.

Variabele	Type variabele
Beweegredenen (onafhankelijk)	Ordinaal
Mate van kapitaal (afhankelijk)	Ratio
Toets	Significantieniveau
Één-factor variantie-analyse (ANOVA)	0,000

Tabel 4: Resultaten één-factor variantie-analyse (zie tabel 2 in bijlage).

Het significantieniveau van 0,000 geeft voor dit onderzoek en met deze toets aan dat de nulhypothese, dat er geen verschil is in gemiddelde mate van sociaal en cultureel kapitaal per beweegreden, kan worden verworpen. Dit houdt in dat ouders in de gemeente Borger-Odoorn op basis van verschil in sociaal en cultureel kapitaal, verschillende beweegredenen hebben bij het maken van een schoolkeuze. Dit klopt met de bevindingen van Gewirtz et al. (1995) en Denessen et al. (2005). Zij geven namelijk aan dat op basis van verschil in kapitaal tussen ouders, verschillende beweegredenen voor schoolkeuze naar voren komen.

4.2.2. Resultaten aan de hand van het type kiezer

Om de resultaten uit de één-factor variantie-analyse te verklaren, worden de verschillende beweegredenen om tot een schoolkeuze te komen toegelicht aan de hand van het type kiezer ('skilled', 'semi-skilled' en 'disconnected'). Aan de hand van de type kiezers van Gewirtz et al. (1995) wordt, net als in dit onderzoek, duidelijk dat op basis van verschil in kapitaal tussen ouders verschillende beweegredenen voor schoolkeuze naar voren komen.

'Skilled' kiezers zouden het nodige sociale en culturele kapitaal bezitten om een schoolkeuze voor een kind zorgvuldig af te wegen. Ze zijn op de hoogte van het schoolsysteem, de organisatie daarvan en ze zijn in staat verschillende vormen van informatie tot zich te nemen om uiteindelijk een zo

bewust mogelijke schoolkeuze voor hun kind(eren) te maken (Gewirtz et al., 1995). Bij het maken van een schoolkeuze wordt gekeken naar aspecten van scholen die specifiek passen bij de behoeftes van het kind. Denk hierbij aan het punt van *'child-matching'*, waarbij ouders een school kiezen die past bij de interesse, aspiratie en persoonlijkheid van het kind. Er wordt gekeken naar schoolgrootte, academische oriëntatie (denken aan de toekomst) en sociale mix op de betreffende school. Deze factoren zijn te vergelijken met de factoren die een rol spelen bij het specifieke karakter van school als beweegreden (zie tabel 1).

De *'semi-skilled'* kiezers gaan in tegenstelling tot *'skilled'* kiezers sneller af op de reacties en percepties van andere ouders bij het maken van een schoolkeuze voor hun kind(eren). Reputatie staat hierbij centraal, wat ook als beweegreden in dit onderzoek is gebruikt. De ouders weten in principe wat belangrijk is voor hun kind(eren) bij het maken van een schoolkeuze, maar vinden het moeilijk om onafhankelijk te handelen. Als *'buitenstaanders'* gaan *'semi-skilled'* kiezers daardoor eerder af op bijvoorbeeld schoolresultaten en aanbevelingen van andere ouders.

De *'disconnected'* kiezers maken een schoolkeuze voornamelijk op basis van afstand van huis tot school en binding met school. In dit onderzoek komen deze twee beweegredenen in de enquête sterk naar voren, wat aangeeft dat een groot deel van respondenten waarschijnlijk als *'disconnected'* kiezers kunnen worden gezien. Bij *'disconnected'* kiezers is het belangrijk dat de school staat op een plek die deel uit maakt van de lokale gemeenschap. Hierbij spelen aspecten als faciliteiten, afstand, veiligheid en gemak een belangrijke rol (Gewirtz et al., 1995). Kwaliteit van onderwijs speelt een minder belangrijke rol bij schoolkeuze. Een gebrek aan informatie over kenmerken van een school, kan er toe leiden dat ouders uiteindelijk afgaan op minder belangrijke, maar beter waarneembare kenmerken (Herwijer & Vogels, 2004). In onderstaande tabel 5 wordt weergegeven hoe het type kiezer in verband staat met de beweegredenen voor schoolkeuze.

Type kiezer	Beweegreden(en)
'Skilled'	Specifieke karakter school
'Semi-skilled'	Reputatie school
'Disconnected'	Afstand huis tot school en binding met school

Tabel 5: Verband type kiezer en beweegredenen voor schoolkeuze.

5. Conclusie

De centrale onderzoeksvraag in dit onderzoek ziet er als volgt uit: *'Welke beweegredenen hebben ouders van kinderen van wie de basisschool gesloten is in de gemeente Borger-Odoorn om te kiezen voor een nieuwe basisschool, en welke rol speelt het sociaal, cultureel en economisch kapitaal van de betreffende ouders hierbij?'*. Deze vraag kan nu worden beantwoord. Als belangrijkste beweegredenen van ouders bij het maken van een schoolkeuze komen in eerste instantie de reputatie en het specifieke karakter van de betreffende school naar voren, wat klopt met de bevindingen van Denessen et al. (2005) en Walker & Clark (2010). Een mogelijke verklaring hiervoor is dat wanneer een basisschool sluit, de *'sense of place'*, of binding met de basisschool is verdwenen, waardoor ouders alleen nog voor de kwalitatief beste school in de omgeving kiezen. De beweegredenen afstand van huis tot school en binding met school spelen hierbij een kleine rol.

Opvallend is dat, wanneer in de enquête specifiek op de beweegredenen voor schoolkeuze bij ouders wordt ingegaan, afstand van huis tot school en binding met school juist sterker naar voren komen. Deze bevinding klopt met wat er in voorgaand onderzoek wordt geconcludeerd. Herwijer & Vogels (2004) stellen namelijk dat in eerste instantie kwaliteit (reputatie en specifieke karakter) van de school als belangrijke beweegreden wordt genoemd, maar dat in praktijk blijkt dat afstand van huis tot school en binding met school toch belangrijker zijn bij schoolkeuze. Reden hiervoor is dat kwaliteit van scholen lastig te meten is onder ouders (Herwijer & Vogels, 2004). Daarnaast zorgt de sluiting van een school er voor dat ouders een nieuwe school op moeten zoeken voor hun kind(eren). De binding die nog bestaat tussen ouders en kinderen onderling, zorgt er wellicht voor dat gezamenlijk voor een nieuwe basisschool wordt gekozen.

Met een statistische toets (één-factor variantie-analyse) is geanalyseerd in hoeverre de beweegredenen te relateren zijn aan de mate van kapitaal van de betreffende ouders. Hieruit kan worden geconcludeerd dat ouders van kinderen, van wie de basisschool gesloten is in de gemeente Borger-Odoorn, op basis van verschil in kapitaal verschillende beweegredenen voor schoolkeuze hebben. De verschillen om tot een schoolkeuze te komen, op basis van verschil in mate van kapitaal, worden verklaard aan de hand van type kiezers beschreven door Gewirtz et al. (1995). Zo zouden 'skilled' kiezers het nodige sociale en culturele kapitaal bezitten om een schoolkeuze voor het kind zorgvuldig af te wegen, waarbij gekozen wordt voor een school die past bij specifieke behoeftes van het kind (Denessen et al., 2005). Denk hierbij aan schoolgrootte, sfeer op school en manier van onderwijs. De 'semi-skilled' kiezers gaan vooral af op de reputatie van school bij het maken van een schoolkeuze. Aanbevelingen van andere ouders en schoolresultaten spelen hierbij een belangrijke rol om tot een schoolkeuze te komen. Tot slot spelen de afstand van huis tot school en de binding met

school een belangrijke rol bij schoolkeuze bij 'disconnected' kiezers. Hierbij is het belangrijk dat een school staat op een plek die deel uit maakt van de lokale gemeenschap (Gewirtz et al., 1995).

In dit onderzoek worden de beweegredenen afstand van huis tot school en de binding met school vaker genoemd dan de andere beweegredenen (zie tabel 5), wat zou betekenen dat ouders in de gemeente Borger-Odoorn als 'disconnected' kiezers kunnen worden gezien. Dit is in overeenstemming met de conclusies van Theobald (2005) en Kosunen (2013). Zij geven namelijk aan dat ouders snel tevreden zijn met het onderwijs in de lokale gemeenschap, en niet snel geneigd zijn hun kinderen naar een school buiten deze lokale gemeenschap te sturen.

5.1. Aanbeveling

De sluiting van basisscholen is een proces dat op het moment een belangrijke rol speelt in de gemeente Borger-Odoorn. Op het gebied van beleid zal zorgvuldig moeten worden overwogen welke basisscholen mogelijk gesloten moeten worden. Aangezien de afstand van huis tot school en binding met school uiteindelijk als belangrijkste beweegredenen voor schoolkeuze kunnen worden gezien, zal hier rekening mee moeten worden gehouden. Dit zou kunnen door ouders van kinderen van wie de basisschool gesloten is de mogelijkheid te bieden om hun kinderen naar een school te sturen op acceptabele afstand. Daarnaast zou het verstandig zijn, aangezien binding een belangrijke punt is, om er voor te zorgen dat dorpen in ieder geval één school behouden. Hierdoor worden kinderen niet uit de sociale omgeving getrokken, en kunnen kinderen alsnog in hun eigen dorp naar school.

In dit onderzoek is gevraagd welke beweegredenen een belangrijke rol hebben gespeeld bij het maken van een schoolkeuze. Uit de resultaten komt in eerste instantie naar voren dat de kwaliteit van de school een belangrijke beweegreden is voor schoolkeuze, maar wanneer specifieker wordt gevraagd naar schoolkeuze blijken afstand tot school en binding met school sterker naar voren te komen. Bij interviews als manier van dataverzameling komt dit probleem wellicht niet naar voren. Hierbij heb je als onderzoeker namelijk de mogelijkheid om door te vragen, waardoor je als onderzoeker wel achter de specifieke beweegredenen voor schoolkeuze komt. Bij het houden van enquêtes blijf je als onderzoeker toch beperkt in de antwoorden die je krijgt en zit je vast aan de vragenlijst die is opgesteld. Daarnaast is in dit onderzoek met een aantal van 26 respondenten gekozen om een statistische toets uit te voeren, om toch wat te kunnen zeggen over de respondenten (ouders) wat betreft schoolkeuze. Voor vervolgonderzoek zou het bij dit aantal respondenten verstandig zijn om gebruik te maken van interviews als manier van dataverzameling.

Daarnaast is nu alleen onderzoek gedaan naar de algemene beweegredenen voor schoolkeuze onder ouders in de gemeente Borger-Odoorn. Voor vervolgonderzoek zou het interessant zijn om verder in te zoomen en de afstanden te bekijken tussen de gesloten basisschool en de basisschool waar de kinderen vervolgens zijn aangemeld. Wanneer vervolgens met interviews per gezin achter de beweegredenen voor schoolkeuze wordt gekomen, zouden die beweegredenen vervolgens kunnen worden verklaard op basis van afstand.

Tot slot is in dit onderzoek de mate van kapitaal kort beschreven in relatie tot schoolkeuze. Vervolgens zijn de belangrijkste aspecten van het kapitaal die uit literatuur naar voren komen (Coleman, 1988, in Goldring & Phillips, 2008; De Graaf et al., 2000; Vryonides, 2007; Sullivan, 2001; Anheier et al., 1995) omgezet in vragen voor in de enquête. Aangezien de begrippen sociaal, cultureel en economisch kapitaal complexe begrippen zijn, zal in vervolgonderzoek meer aandacht moeten worden besteedt aan het beschrijven van de begrippen. Hierdoor zal duidelijker moeten worden wat de begrippen precies inhouden.

6. Literatuur

- Andersson, E. & Malmberg, B. & Östh, J. (2012).** Travel-to-school distances in Sweden 2000-2006: changing school geography with equality implications. *Journal of transport geography*, 23, 35-43.
- Anheier, H.K. & Gerhards, J. & Romo, F.P. (1995).** Forms of capital and social structure in cultural fields: examining bourdieu's social topography. *American Journal of Sociology*, 100(4), 859-903.
- Bell, C.A. (2007).** Space and place: urban parents' geographical preferences for schools. *The urban review*, 39(4), 375-404.
- Bosetti, L. (2007).** Determinants of school choice: understanding how parents choose elementary schools in Alberta. *Journal of Education Policy*, 19(4), 387-405.
- De Graaf, N.D. & De Graaf, P.M. & Kraaykamp, G. (2000).** Parental cultural capital and educational attainment in the Netherlands: A refinement of the cultural capital perspective. *Sociology of education*, 73(2), 92-111.
- Denessen, E. & Driessena, G. & Slegers, P. (2005).** Segregation by choice? A study of group-specific reasons for school choice. *Journal of education policy*, 20(3), 347-368.
- Evans, J.R. & Mathur, A. (2005).** The value of online surveys. *Internet research*, 15(2), 195-219.
- Gewirtz, S. & Ball, S.J. & Bowe, R. (1995).** Markets, choice and equity in education. Buckingham: Open university press.
- Goldring, E.B. & Phillips, K.J.R. (2008).** Parent preferences and parent choices: the public-private decision about school choice. *Journal of education policy*, 23(3), 209-230.
- Haartsen, T. & Van Wissen, L. (2012).** Causes and consequences of regional population decline for primary schools. *Tijdschrift voor economische en sociale geografie*, 103(4), 487-496.
- Herwijer, L. & Vogels, R. (2004).** *Ouders over opvoeding en onderwijs*. 2004/20. Den Haag: Sociaal en cultureel planbureau.
- Nakata, Y. (2004).** Making sense of school choice policy: principle and function in England. *Hitotsubashi Journal of Social Studies*, 36(2), 51-59.
- Norušis, M.J. (2010).** PASW statistics 18 guide to data analysis. Upper Saddle River: Prentice Hall.
- O'Leary, Z. (2010).** *The essential guide to doing your research project*. 3e Editie. Londen: SAGE Publications.
- Onyx, J. & Bullen, P. (2000).** Measuring social capital in five communities, *Journal of applied behavioral science*, 36(1), 23-42.
- Marxists. (2013).** *The forms of capital*. Geraadpleegd op 11-11-2013 via <http://www.marxists.org/reference/subject/philosophy/works/fr/bourdieu-forms-capital.htm>.
- Provincie Drenthe. (2012).** Krimpen met perspectief. Assen: STAMM CMO.
- Räty, H. (2013).** Intention in school choice among Finnish parents. *Educational studies*, 39(2), 219-222.

Sullivan, A. (2001). Cultural capital and educational attainment. *Sociology*. 35(4)
893-912.

Vanclay, F. & Higgins, M. & Blackshaw, A. (2008). *Making sense of place: Exploring concepts and expressions of place through different senses en lenses*. Australia: National museum of Australia press.

Vryonides, M. (2007). social and cultural capital In educational research: issues of operationalisation and measurement. *British educational research journal*, 33(6), 867-885.

Walker, M. & Clark, G. (2010). Parental choice and the rural primary school: Lifestyle, locality en loyalty. *Journal of rural studies*, 26, 241-249.

7. Bijlage

7.1 Oorspronkelijke SPSS-tabellen

Descriptive Statistics

	N	Mean
Afstand tot school	26	3,08
Reputatie school	26	2,31
Specifieke karakter school	26	2,77
Binding met school	26	3,12
Religieuze achtergrond school	26	3,46
Valid N (listwise)	26	

Tabel 1: *Overzicht gemiddelden per beweegredenen van alle respondenten*

ANOVA

sociaal/cultureel kapitaal

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	300,194	2	150,097	9,370	,001
Within Groups	384,472	24	16,020		
Total	684,667	26			

Tabel 2: *Resultaten één-factor variantie-analyse*

7.2 Enquête

Verzameling primaire data

Enquête (via mail en schriftelijk naar ouders van kinderen waarvan basisschool onlangs is gesloten in de gemeente Borger-Odoorn).

Introductiemail naar ouders.

Beste heer/mevrouw,

Mijn naam is Dries-Jan Bal, 21 jaar, en ik studeer aan de Rijksuniversiteit Groningen. Voor mijn studie Sociale Geografie en Planologie ben ik op dit moment bezig met een afstudeeronderzoek waarbij basisscholen in de gemeente Borger-Odoorn een grote rol spelen. De laatste jaren zijn verschillende basisscholen genoodzaakt geweest om te sluiten, of een fusie aan te gaan. Één gevolg van de sluiting van basisscholen, of het fuseren tussen scholen, is dat sommige ouders op zoek moeten naar een nieuwe school voor hun kind(eren). Ik richt me met dit onderzoek dan ook op de schoolkeuzes van ouders. Zo ben ik bij u terechtgekomen.

Als het goed is heeft u via de directeur/directrice van de basisschool van uw kind(eren) vernomen dat ik u een mailtje zou sturen. Voor mijn onderzoek heb ik een enquête opgesteld. Ik zou het erg op prijs stellen als u tijd heeft om deze enquête in te vullen. Het is namelijk een cruciaal punt voor mijn onderzoek. De enquête zal maximaal tien minuten in beslag nemen

Onderaan de mail vind u een link die u doorstuurt naar de enquête. Deze enquête is dus op internet in te vullen. De resultaten van de enquête zullen worden verwerkt in mijn bachelorthesis. Natuurlijk gebeurt dit volledig anoniem en zal er vertrouwelijk worden omgegaan met de gegevens. De scriptie zal alleen worden bewaard in het digitaal archief van de Rijksuniversiteit Groningen. De gegevens zullen niet verder worden verspreid. Wanneer u interesse heeft kan ik de resultaten via de mail naar u toesturen.

Via de volgende link - <http://enquetemaken.nu/r/sxxd> - komt u eerst in een introductiescherm waar de enquête verder wordt uitgelegd. Vervolgens kunt u verder klikken en beginnen de vragen. Wanneer er iets onduidelijk is, of wanneer u vragen heeft, kan u gerust contact met mij opnemen (contactgegevens staan onder aan de mail).

Alvast bedankt voor uw medewerking.

Ik zie u enquête graag tegemoet.

Met vriendelijke groet,
Dries-Jan Bal
0611078772
driesjanbal@hotmail.com

Bij school OBS de Weiert is een mail gestuurd naar de directeur met de vraag of een herinnering zou kunnen worden verstuurd naar de betreffende ouders om de enquête in te vullen. Na deze herinnering zijn drie extra enquêtes ingevuld.

Inleidende tekst enquête

Beste heer/mevrouw,

Hieronder volgt een enquête die gaat over de beweegredenen van u als ouder(s) bij het kiezen van een school voor uw kind(eren). De enquête bestaat uit 26 vragen en zal maximaal tien minuten in beslag nemen. De vragen één tot en met acht zijn vragen over wat u als ouder(s) belangrijk vindt bij het maken van een schoolkeuze voor uw kind(eren). Vervolgens worden enkele persoonlijke vragen gesteld met betrekking tot bijvoorbeeld sociale contacten, de buurt waar u woont en uw beroep. Natuurlijk bent u vrij in de keuze wanneer u bepaalde vragen liever niet invult.

In de enquête wordt een groot deel van de vragen gesteld op schaal van één tot en met vijf, waarbij u het juiste antwoord mag aanklikken. Daarnaast zijn er nog andere type vragen waarbij in de enquête zelf duidelijk wordt wat er verwacht wordt. Natuurlijk is de enquête volledig anoniem en zal er vertrouwelijk worden omgegaan met de informatie.

Alvast hartelijk dank voor het invullen van de enquête.

Met vriendelijke groet,

Dries-Jan Bal

Student Rijksuniversiteit Groningen

Let op! Er zijn vragen die op schaal van 1 tot 5 staan genoteerd. De nummers 1 tot en met 5 staan voor:
 1 = Helemaal mee eens
 2 = Mee eens
 3 = Neutraal
 4 = Mee oneens
 5 = Helemaal mee oneens

Vragenlijst(voorlopig)

Enquête gemeente Borger-Odoorn <i>Betreffende: ouders van kinderen waarvan basisschool onlangs gesloten is/gaat sluiten</i>
<i>Zoals in de inleidende tekst aangegeven volgen nu enkele vragen over het kiezen van een school voor uw kind(eren)</i>
Mijn kind(eren) zat(en) voorheen op de volgende school.....
Mijn kind(eren) zit(ten) nu op de volgende school.....
3. Bij het maken van een schoolkeuze voor mijn kind(eren) heeft de afstand van huis tot school een rol gespeeld(omcirkel het juiste antwoord van 1-5). 1 2 3 4 5 1.
4. Bij het maken van een schoolkeuze voor mijn kind(eren) heeft de reputatie van de school een rol gespeeld (omcirkel het juiste antwoord van 1-5). <i>Denkt u hierbij aan kwaliteit van het onderwijs, schoolresultaten en/of informatie en verhalen over de betreffende school.</i> 1 2 3 4 5
5. Bij het maken van een schoolkeuze voor mijn kind(eren) heeft het specifieke karakter van de betreffende school een rol gespeeld (omcirkel het juiste antwoord van 1-5). <i>Denkt u hierbij aan schoolgrootte, sfeer op school, type docenten en manier van onderwijs die wel/niet past bij mijn kind(eren).</i> 1 2 3 4 5
6. Bij het maken van een schoolkeuze voor mijn kind(eren) heeft de binding die ik heb met de school een rol gespeeld. <i>Denkt u hierbij aan contacten die u heeft op de betreffende school, of een verleden die u heeft op een bepaalde school(omcirkel het juiste antwoord van 1-5).</i> 1 2 3 4 5
7. Bij het maken van een schoolkeuze voor mijn kind(eren) heeft de religieuze achtergrond van de betreffende school een rol gespeeld (omcirkel het juiste antwoord van 1-5) 1 2 3 4 5
8. Samenvattend: Ik heb voornamelijk om de volgende reden(en) gekozen voor deze basisschool voor mijn kind(eren). <div style="border: 1px dashed black; height: 150px; width: 100%;"></div>

Zoals in de inleidende tekst aangegeven volgen nu enkele persoonlijke vragen.

9. Bij het maken van een schoolkeuze voor mijn kind(eren) heb ik van overleg gevoerd met...
(kruis het juiste antwoord aan, er zijn meerdere antwoorden mogelijk)

- Mijn partner
- Buurtgenoten
- Vrienden
- Familie
- Leraren op de betreffende school
- Anders
- N.v.t.

10. Ik doe aan vrijwilligerswerk:

- Ja
- Nee
- Niet meer

11. Ik ben aanwezig op grote/kleine evenementen in de buurt:

- Regelmatig
- Soms
- Nooit

12. Ik ben lid van een lokale organisatie en/of club: (sport, sociaal enz.)

- Ja
- Nee

13. Ik heb in het verleden geparticipeerd, of ben nog actief in een lokaal project/evenement. *Denkt u hierbij bijvoorbeeld aan een sportevenement of cultuurproject in de buurt*

- Ja
- Nee

14. Ik heb goed contact met buurtgenoten (omcirkel het juiste antwoord van 1-5)

1 2 3 4 5

15. Ik heb goed contact met familie (omcirkel het juiste antwoord van 1-5)

1 2 3 4 5

16. Ik heb goed contact met vrienden (omcirkel het juiste antwoord van 1-5)

1 2 3 4 5

17. Ik heb goed contact met collega's (omcirkel het juiste antwoord van 1-5)

1 2 3 4 5

18. Wanneer ik voor problemen sta, vraag ik anderen om hulp(omcirkel het juiste antwoord van 1-5)

1 2 3 4 5

19. Ik voel me veilig op de plek waar ik woon (omcirkel het juiste antwoord van 1-5)

1 2 3 4 5

20. Ik heb het volgende onderwijs afgerond:

- Basisonderwijs
- Voortgezet onderwijs
- MBO
- HBO
- WO
- Anders

21. Ik lees(boeken, krant, tijdschriften enz.):

- Dagelijks
- Wekelijks
- Bijna nooit

<p>22. Ik bezoek: (kruis aan, en omcirkel vervolgens het juiste antwoord)</p> <p>☐ Theater/concerten/voorstellingen</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wekelijks - Maandelijks - Jaarlijks - Bijna nooit
<p>23. Ik bezoek: (kruis aan, en omcirkel vervolgens het juiste antwoord)</p> <p>☐ Bioscoop</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wekelijks - Maandelijks - Jaarlijks - Bijna nooit
<p>24. Ik bezoek: (kruis aan, en omcirkel vervolgens het juiste antwoord)</p> <p>☐ Galerieën</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wekelijks - Maandelijks - Jaarlijks - Bijna nooit
<p>25. Mijn beroep is: (beroep beide ouders, indien van toepassing)</p> <div style="border: 1px dashed blue; height: 40px; width: 100%;"></div>
<p>26. Inkomen totaal huishouden op jaarbasis: (betreft gezamenlijk inkomen met partner, indien van toepassing)</p> <p>☐ € 0 – 10.000</p> <p>☐ € 10.000 – 20.000</p> <p>☐ € 20.000 – 30.000</p> <p>☐ € 30.000 – 40.000</p> <p>☐ € 40.000 – 50.000</p> <p>☐ € 50.000 – en meer</p> <p>☐ "weet niet"</p> <p>☐ "wil niet zeggen"</p>

U bent klaar. Bedankt voor het invullen van de enquête!

Toelichting:

De eerste acht vragen hebben betrekking op de vraag welke beweegredenen ouders kiezen bij het maken van een schoolkeuze voor hun kind. Deze beweegredenen komen in literatuur herhaaldelijk naar voren, dus worden ze ook voor dit onderzoek gebruikt (Denessen et al., 2005; Walker & Clark, 2010; Bosetti, 2007; Nakata, 2004). Deze manier van enquêteren zorgt ervoor dat er geen overvloed aan verschillende beweegredenen worden opgeschreven en op deze manier zullen de data uiteindelijk relatief makkelijk te analyseren zijn (O'Leary, 2010). Nadeel is dat de respondenten enigszins beperkt waren in hun keuzemogelijkheden. Vraag acht is een samenvattende vraag met betrekking tot de vragen drie tot en met zeven. Doel van deze vraag is om te controleren of het bij ouders ook echt om bepaalde beweegredenen gaat. Daarnaast is de vraag bedoeld voor de ouders

die wellicht een andere beweegredenen hebben voor schoolkeuze dan dat er in de enquête staat. Wanneer de enquêtes terug gestuurd zijn kan onderling bepaald worden of er verschillen waarneembaar zijn in beweegredenen. Dit wordt met behulp van een SPSS geanalyseerd.

De vragen negen tot en met zesentwintig hebben betrekking op de mate van kapitaal die ouders tot hun beschikking hebben. Hierbij kan worden gekeken in hoeverre de mate van kapitaal te relateren is aan de beweegredenen voor ouders om te kiezen voor een school. Dus wanneer ouders een schoolkeuze maken op basis van een bepaalde beweegredenen, zullen ze vallen onder een bepaald type kiezer ('skilled', 'semi-skilled' of 'disconnected'). Vervolgens zal eveneens met SPSS worden geanalyseerd of het type kiezer te relateren is aan de mate van kapitaal van ouders.

De vragen negen tot en met negentien hebben betrekking op sociaal kapitaal. De vragen twintig tot en met vierentwintig hebben betrekking op cultureel kapitaal, en de vragen vijfentwintig tot en met zesentwintig op economisch kapitaal. De inkomensklassen van vraag zesentwintig zijn gebaseerd op klassen die door het CBS worden gebruikt (CBS, 2013).

7.3 Peer-review lijst

Peer review formulier – Bachelorthesis
Bachelorthesis van Dries-Jan Bal
Peer-review door Robin Damen

<i>Algemeen</i>	
Is de opbouw van de thesis duidelijk?	Ja, en ook volgens de handleiding op Nestor.
Is de samenhang tussen de verschillende onderdelen duidelijk?	Ja.
Is de meerderheid van de bronnen wetenschappelijk? Zo niet, is daar een goede reden voor?	Ja. Alleen bij de keuze voor de gemeente Borger-Odoorn is er veel gebruikt van grijze literatuur. Dit kan komen omdat dit onderzoek zo regio specifiek is dat er verder geen informatie over Borger-Odoorn in de wetenschappelijk literatuur is terug te vinden. Het wordt vaak wel gekoppeld aan wetenschappelijke literatuur.
Is de gebruikte literatuur recent? Zo niet, is daar een goede reden voor?	Het meeste is allemaal uit het jaar 2000+ waarvan het grootste gedeelte 2005+ is. Dit is natuurlijk ook al snel alweer 8 jaar oud. Dit hoeft niet per se te betekenen dat dit slecht is. Het kan natuurlijk zomaar zijn dat een recent onderzoek uit 2013 nog steeds bij het bespreken van een theorie verwijst naar 2001. Daardoor is het artikel van 2001 ineens van belang.
Zijn alle gebruikte bronnen vermeld in de literatuurlijst?	Ja.
Worden bronnen correct geciteerd?	Ja.
Wordt correct verwezen naar bronnen, volgens het Harvard systeem?	Ja.
Verduidelijken gebruikte figuren en tabellen de tekst?	Absoluut, vooral bij de resultaten.
Zijn figuren en tabellen correct genummerd en wordt ernaar verwezen in de tekst?	Ja.
Is de tekst duidelijk en leesbaar?	Ja.
Hoe is de opbouw van de zinnen?	Goed. Zinnen worden afgemaakt en er wordt niet van alles door elkaar besproken, het overzicht wordt goed bewaard.
Zijn de spelling, grammatica, en interpunctie correct?	Voor het grootste gedeelte wel. Er zit echter hier en daar een spatie teveel tussen woorden.

	Dit kan echter makkelijk verholpen worden.
Vragen/ Opmerkingen	
<p>De opbouw van de thesis is duidelijk en conform de handleiding op Nestor. Je maakt goed gebruik van tabellen en figuren en verwijst hier ook goed naar. Goede keuze want vooral bij een onderzoek met enquêtes verduidelijken deze figuren en tabellen je resultaten. De literatuur is redelijk recent en goed verwerkt in de literatuurlijst. Ook de verwijzingen in het onderzoek zelf zijn prima. Alleen nog even kijken naar 'dubbele spaties' in je onderzoek.</p>	

Samenvatting	
Worden de belangrijkste elementen uit het onderzoek besproken?	Ja, de deelvragen, methode van dataverzameling en een korte conclusie worden besproken
Worden onderwerp, doelstelling, onderzoeksvragen, methoden, resultaten en conclusies samengevat?	Alles behalve de doelstelling van het onderzoek wordt besproken.
Vragen/ Opmerkingen	
<p>Je vat het onderzoek goed en beknopt samen waardoor iemand als lezer meteen weet waar het over gaat. Het enige waar je nog even naar moet kijken is een heldere formulering van de doelstelling van je onderzoek. Verder ziet het er prima uit!</p>	

Inleiding	
Is het onderwerp duidelijk afgebakend?	Ja. Er wordt duidelijk aangegeven dat het om één gemeente draait waardoor het onderzoeksgebied goed afgebakend is. Daarnaast zijn de deelvragen ook goed op elkaar afgestemd.
Wordt de relevantie van het onderwerp duidelijk uiteengezet?	Ja, er wordt aan de hand van voorgaande onderzoeken en wetenschappelijke literatuur onderbouwd waarom dit onderwerp relevant is.
Wat is het doel van het onderzoek, geformuleerd in je eigen woorden?	Wat de beweegredenen zijn voor ouders met kinderen die na het sluiten van een basisschool moeten kiezen voor een nieuwe basisschool.
Zijn het doel en de onderzoeksvragen ingebed in wetenschappelijke literatuur?	Ja. Er wordt duidelijk aangegeven aan de hand van het artikel van Haartsen (2002 & 2012) wat de situatie is voor Borger-Odoorn. Via het bespreken van eerdere onderzoeken wordt er een link gelegd met Borger-Odoorn.
Wekt de inleiding je interesse op? Waardoor (niet)?	Ja. Het is goed overzichtelijk geschreven waardoor je als lezer stapsgewijs leest wat er precies gaat gebeuren. Daarnaast wordt goed kenbaar gemaakt wat precies het doel van het onderzoek is waardoor mijn interesse snel

	gewekt wordt.
Vragen/ Opmerkingen	
<p>De inleiding leest lekker weg. Je bewaard goed het overzicht waardoor het als lezer makkelijk is om doorheen te lezen. Je legt de relevantie en het doel van het onderzoek goed uit door het verwijzen naar wetenschappelijke literatuur en eerdere onderzoeken die over hetzelfde soort onderwerp gaan. Hierdoor wordt ik als lezer benieuwd of voor de gemeente Borger-Odoorn hetzelfde geldt als de gebieden uit de voorgaande onderzoeken en of het klopt met de theorie uit de wetenschappelijke literatuur. De toelichting onder het conceptueel model is ook prima aangezien het niet altijd even makkelijk is voor iemand die niet bekend is met het onderzoek om een conceptueel model te beschrijven. Misschien kun je nog wel even naar je conceptueel model kijken, ik vraag me namelijk af of 'het maken van een schoolkeuze' een concept is. Je kan er ook nog over nadenken om het conceptueel model bij je theoretisch kader te plaatsen omdat daar ook de concepten en theorieën besproken gaan worden. Dit zijn echter allemaal kleine dingen. Als je hier allemaal nog even kort naar kijkt dan ziet het er echt heel goed uit vind ik.</p>	

Theoretisch kader	
Vormen de besproken theoretische inzichten een relevante basis voor het beantwoorden van de onderzoeksvraag/-vragen?	Ja. De theoretische inzichten hebben allemaal betrekking op de deelvragen en worden hier ook naar teruggekoppeld.
Worden de theoretische inzichten op een begrijpelijke manier uiteengezet?	Ja. De verschillende theoretische inzichten worden goed en overzichtelijk uitgelegd. Er wordt per theoretisch inzicht uitgelegd wat het inhoudt met hier en daar wat vergelijkingen tussen de inzichten. Ook figuur 2 is overzichtelijk.
Wordt verwezen naar relevante internationale wetenschappelijke literatuur? (artikelen uit wetenschappelijke tijdschriften en wetenschappelijk boeken)	Ja. Er wordt constant verwezen naar wetenschappelijke literatuur en eerdere onderzoeken.
Is het theoretisch kader logisch opgebouwd?	Ja. De deelvragen komen een voor een aan bod. Deze worden goed van elkaar gescheiden door de deelvraag als 'kopje' boven het bijbehorende deel van het theoretisch kader te plaatsen.
Sluit het conceptueel model aan bij de onderzoeksvragen en theorie?	Ik snap welke richting je op wilt met je conceptueel model alleen denk ik dat het misschien nog iets helderder kan worden uitgelegd. Je kan bijvoorbeeld in je conceptueelmodel 'bewegreden voor school keuze' uitwerken in de aspecten die je als basis voor je onderzoek hebt gekozen; geloof, binding, afstand huis tot school, reputatie school en specifiek karakter. Hierdoor wordt het voor de lezer iets overzichtelijker omdat deze niet terug hoeft te zoeken wat deze bewegredenen ook alweer inhielden.
Vragen/ Opmerkingen	

Het overzicht en de informatie die worden gegeven in het theoretisch kader zijn duidelijk. Je legt goed uit waarom iets van belang is voor je onderzoek en wat de theoretische inzichten allemaal inhouden. Door het allemaal in te delen onder 'kopjes' weet de lezer waar hij wat en waar kan vinden. Figuur 2 vind ik een goede toevoeging voor je onderzoek. Hierdoor kan de lezer snel terugzoeken welke soorten kiezers je in dit onderzoek onderscheidt en wat deze d.m.v. een kleine samenvatting inhouden. Misschien kun je voor de beweegredenen op dezelfde manier ook zo een soort overzicht maken? Dan kunnen lezers ook direct weer terug vinden wat deze ook alweer waren en d.m.v. een samenvatting wat deze beweegredenen precies inhouden met betrekking tot de school. Het conceptueel model zou je (zoals ik eerder ook al zei) misschien beter bij je theoretisch kader kunnen plaatsen. Kortom: goed, duidelijk en overzichtelijk. Alleen nog even een korte blik op je conceptueel model werpen en eventueel nog een tabel voor de beweegredenen maken.

Methodologie	
Wordt de keuze voor de gebruikte methoden van dataverzameling en data-analyse goed toegelicht?	Ik mis hier de argumentatie van je keuze voor enquêtes. Je legt goed uit wat de onderzoekspopulatie is en hoe je hieraan komt maar niet specifiek waarom je voor een enquête gekozen hebt. Dit is makkelijk te verhelpen door bijvoorbeeld te verwijzen naar de omvang van je onderzoek.
Sluiten de manieren van dataverzameling en data-analyse aan bij doelstelling en onderzoeksvragen?	Ja, door de grote van de steekproef zijn er veel antwoorden mogelijk. Echter door de data verzameling via een enquête te laten plaatsvinden hebben de respondenten een keuze uit de antwoorden die ze kunnen geven. Zo is de informatie relevanter voor het onderzoek en kan de data analyse plaatsvinden aan de hand van de informatie van de respondenten.
Zijn de gebruikte vragenlijsten, lijsten met observatiepunten, etc. opgenomen in bijlagen?	Ja.
Wordt duidelijk uitgelegd hoe te werk is gegaan bij het verzamelen en analyseren van de gegevens?	Ja. Er wordt uitgelegd hoe er contact is opgenomen met de respondenten en hoe de respondenten deze enquête konden invullen.
Wordt gereflecteerd op de kwaliteit van de verzamelde gegevens?	Nee. In ieder geval niet in de methodologie.
Is voldoende uiteengezet welke ethische vraagstukken in het onderzoek relevant zijn, en hoe hiermee is omgegaan?	Het stuk over ethiek ontbreekt.
Zijn de paragrafen over methodologie logisch opgebouwd?	Ja. Er wordt stap voor stap uitgelegd hoe de respondenten benaderd zijn, gevolgd door de informatie over hoe het proces van dataverzameling en data analyse verder zal

	verlopen.
Vragen/ opmerkingen	
<p>Je legt in de methodologie goed uit hoe het proces van dataverzameling is verlopen. Je legt eerst uit wat je respondentengroep is, hoe je deze gaat benaderen en hoe de respondenten de enquête vervolgens kunnen invullen. Door dit stapsgewijs en in deze volgorde te doen is het makkelijk voor mij als lezer om te begrijpen waar je precies naartoe wilt. Alleen ontbreekt het stukje waarin je uitlegt waarom je specifiek voor een enquête hebt gekozen. Hier zou je nog even naar kunnen kijken. Verder leg je ook nog goed uit wat voor vragen de revue passeren in je enquête en je eerste conclusies op basis van de enquête. Dit vind ik een sterk punt omdat ik als lezer zo meteen al weet wat ik ongeveer kan verwachten qua uitkomsten. Je zou alleen nog even kunnen kijken naar je ethiek (dit staat goed beschreven in de handleiding van opdracht 5 op Nestor, dan weet je precies wat er verwacht wordt) en kort reflecteren op de kwaliteit van je verzamelde gegevens. Je bent in ieder geval goed op weg.</p>	

Resultaten	
Worden de meest relevante resultaten besproken?	Ja. De resultaten uit de enquêtes worden goed weergegeven aan de hand van de tabellen en besproken.
Worden de resultaten grondig geanalyseerd (en niet alleen beschreven)?	Ja. Er wordt aan het eind van elke deelvraag besproken waarom het mogelijk is dat deze uitkomsten zijn ontstaan.
Worden de resultaten in verband gebracht met de onderzoeksvragen?	Ja. Per onderzoeksvraag beschreven.
Zijn de paragrafen met resultaten logisch opgebouwd?	Ja. Het wordt mooi per deelvraag besproken in de volgorde die in het hele onderzoek wordt vastgehouden.
Vragen/ opmerkingen	
<p>Je beschrijft je resultaten uitvoerig. Uitstekende keuze om te kiezen voor tabellen en figuren die je resultaten weergeven! Hierdoor zijn je resultaten goed te overzien in combinatie met de uitleg en de conclusie die je trekt aan het eind van elke deelvraag. Je legt daarnaast ook goed uit waarom je voor de een-factor variantie analyse en Bonferroni toets hebt gekozen, maar misschien kun je nog net iets meer uitleggen over de voorwaarden voor deze twee toetsen. Er zijn namelijk meer voorwaarden dan alleen een normale verdeling.</p>	

Conclusie/discussie	
Worden de onderzoeksvragen beantwoord?	Ja. De onderzoeksvragen worden aan elkaar gelinkt waarna er één conclusie wordt gemaakt aan de hand van het onderzoek.
Worden de resultaten in een breder theoretisch perspectief geplaatst?	Ja en Nee. Er wordt wel een vergelijking met een ander onderzoek gemaakt maar echt het plaatsen in een breder theoretisch perspectief mist nog.

Worden de resultaten vergeleken met andere onderzoeksresultaten?	Ja. De uitkomst van het onderzoek wordt vergeleken met het onderzoek van Herweijer en Vogels (2004).
Worden aanbevelingen gedaan voor toekomstig onderzoek?	Nee. Ook de discussie ontbreekt nog.
Vragen/ opmerkingen	
Ik vind je conclusie sterk beargumenteerd. Aan de hand van alle resultaten kom je tot één beknopte conclusie. Het enige wat ontbreekt in de conclusie zijn je discussie en je aanbeveling voor toekomstig onderzoek. Daarnaast zou je je resultaten nog in een breder theoretisch perspectief kunnen plaatsen. Dit kun je bijvoorbeeld doen door meer terug te koppelen naar je theoretisch kader.	

Gebaseerd op:

Pain, R. & G. Mowl (1996). Improving geography essay writing using innovative assessment. *Journal of Geography in Higher Education* 20(1): 19-32.

Kennedy-Kalafatis, S. (1996). Encouraging peer dialogue in the geography classroom: peer editing to improve student writing. *Journal of Geography in Higher Education* 20(3): 323-341.

Toelichting verwerken peer-review in bachelorthesis:

De opmerkingen in bovenstaande peer-review waren zeer nuttig bij het afronden van de bachelorthesis. In vergelijking met de vorige ingeleverde versie is in eerste instantie het conceptueel model aangepast. De tips uit de peer-review zijn meegenomen en uiteindelijk is er een ander conceptueel model uitgekomen. Over het algemeen is een poging gedaan de bachelorthesis nog overzichtelijker te maken. Dubbele spaties zijn weggehaald en zinnen zijn omgevormd om het geheel beter leesbaar te maken. Vervolgens is geprobeerd om stap voor stap uit te leggen waarom bepaalde beslissingen zijn genomen. Bij de methodologie is bijvoorbeeld uitgebreider toegelicht waarom stappen zijn gemaakt. Daarbij is een stuk over ethiek toegevoegd.

Andere veranderingen betreffen het verwerken van de doelstelling in de samenvatting, en het toevoegen van een ontbrekende voorwaarde aan de toetsing bij de resultaten. Daarnaast is een aanbeveling aan de conclusie toegevoegd. Tot slot is in de conclusie meer rekening gehouden met het plaatsen van dit onderzoek in een breder perspectief. Dit is gedaan door de resultaten te vergelijken met voorgaand onderzoek naar dit thema.